

Til lovforslag nr. L 75. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 11. december 1987

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af bistanndsloven

(Ændring i reglerne om kontanthjælp, plejehjemsophold m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret dels skriftligt, dels i samråd.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlig henvendelse fra Landsforeningen af Vanføre.

Under det i den anledning afholdte samråd har ministeren givet tilsagn om, at spørgsmålet om tvangsflytninger af beboere på § 112-institutioner vil blive behandlet samtidig med overvejelserne om at udbetale pension til beboere på disse institutioner. Dette vil ske senest inden udgangen af 1990.

Ministeren har endvidere oplyst, at bofællesskaber efter bistanndslovens § 68 kan være organiseret forskelligt, men der vil formentlig i de fleste tilfælde foreligge en egentlig lejekontrakt. Også dette spørgsmål vil blive inddraget i overvejelserne. Udvalget har noteret sig dette.

Der er af socialministeren, et flertal og et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et af udvalgets spørgsmål er optrykt som bilag til betænkningen tillige med socialministerens svar herpå.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 2, 3 og 5 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag (nr. 2 og 3).

Et *tredje mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) udtaler, at lovforslaget er et slags opsamlingsheat vedrørende problemer, der hovedsageligt er skabt opmærksomhed omkring via den offentlige debat. Efter SF's opfattelse er der en række andre bestemmelser i bistanndsloven, der er klart uhensigtsmæssige og burde ændres. Det vil vi vende tilbage til ved en senere lejlighed.

En gennemførelse af lovforslaget medfører bl.a., at kontanthjælpsmodtagere, der er indlagt på hospital og lign., ikke længere kan komme ud for at blive trukket i grundydelsen for værdien af kost. Desværre er der ikke konsekvens i ændringen, fordi det samtidig foreslås, at kontanthjælpsmodtagere, der er indlagt i mere end 6 måneder, efter en skønsmæssig vurdering kan blive udsat for fradrag i grundydelsen. De pågældende bliver derved behandlet på en anden måde end andre patienter, og det kan Socialistisk Folkeparti ikke se nogen rimelig grund til.

Under udvalgsarbejdet har mindretallet forsøgt at få opstillet en oversigt over de situationer, hvor der skal – eller kan – ske fradrag i grundydelsen. Det har Socialministeriet ikke

rbt000075987

Schultz Grafisk A/S 1-1 udvbet51946k02x

ønsket at medvirke til, hvilket er beklageligt. Det efterlader en usikker retstilstand og bety- der sandsynligvis, at Folketinget med jævne mellemrum må ændre lovgivningen på enkelt- punkter, når der konstateres urimelige fradrag. Det havde været mere konstruktivt, hvis Social- ministeriet ville bidrage til, at man én gang for alle fik gjort op med, hvornår der skal ske fra- drag i grundydelsen. Dette uløste problem vil SF også senere vende tilbage til.

Det skal endelig bemærkes, at SF finder det uansvarligt at indføje en bestemmelse om, at der ikke ydes børnetillæg, hvis et barn er an- bragt uden for hjemmet. En frivillig anbringel- se uden for eget hjem er en alvorlig, men ofte nødvendig beslutning for en familie. Denne be- slutning skal ikke gøres sværere af, at familiens økonomi bliver forringet. I den forbindelse er det SF's opfattelse, at børnetillægget indgår som en del af familiens samlede økonomiske grundlag, og at der er en række udgifter i for- bindelse med et barn, der er uafhængige af, om barnet bor hjemme. Der er desuden nødventi- ge udgifter i forbindelse med familiens kontakt med barnet. Efter SF's opfattelse er denne æn- dring i direkte modstrid med formålet med en anbringelse. I overensstemmelse med oven- stående indstiller mindretallet lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1, 4 og 5 stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) vil nærmere redegøre for sin stilling ved lovforslagets 2. behandling.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (SF):

1) Nr. 1 udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udval- get med undtagelse af SF og FP):

2) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»01. § 37, stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Socialministeren kan fastsætte regler om hjælp til personer, der aftjener civil værne- pligt eller værnepligt ved bistandsarbejde i ud- viklingslandene, og personer, der opholder sig på institutioner under kriminalforsorgen.«

3) I det under nr. 3 foreslåede § 38, stk. 4, af- fattes 2. og 3. pkt. således:

»Der foretages heller ikke fradrag for værdi- en af kost m.v. under midlertidig indlæggelse på sygehus eller lignende behandlingsinsti- tution eller for offentlig støtte til højskoleophold. Hvis sygehusopholdet bliver af mere end 6 må- neders varighed, kan der foretages fradrag i grundydelsen svarende til den besparelse, der er en følge af indlæggelsen.«

Af et *mindretal* (SF):

Underændringsforslag til ændringsforslag nr. 3

4) I den ved ændringsforslag nr. 3 foreslå- ede affattelse af § 38, stk. 4, 2. og 3. pkt., udgår i 2. pkt. ordet »midlertidig«, og 3. pkt. udgår.

Til § 2

Af et *flertal* (S, SF og RV):

5) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Efter anmodning udbetales dog et beløb svarende til fradrag, der i perioden fra den 1. juli 1987 til lovens ikrafttræden er foreta- get i grundydelsen for værdien af kost m.v. un- der midlertidig indlæggelse på sygehus eller lignende, jf. lovens § 1, nr. 3.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ved ændringsforslaget udgår bestemmelsen om, at der ikke ydes børnetillæg ved anbringel- se uden for hjemmet, og at der ved en skøns- mæssig vurdering af børns egne indtægter og deraf følgende evne til at forsørge sig selv heller ikke skal ske udbetaling af børnetillæg.

Til nr. 2

Før 1. juli 1987 var reglerne (vejledende) om kontanthjælp til strafafsonere og varetægtsfængslede ens og fremgik af kontanthjælps-cirkulærets punkt 18 a, idet disse regler omfattede »... indsatte, herunder personer i varetægtsfængsel«.

I forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget om kontanthjælp efter mere faste regler var det nødvendigt at have en udtrykkelig lovhjemmel for at fravige de almindelige regler for bl.a. fængslede personer.

Bemyndigelsen for socialministeren til at fastsætte de nærmere regler blev imidlertid for »snæver« til også at omfatte varetægtsfængslede, idet bemyndigelsen alene giver socialministeren mulighed for at fastsætte regler om personer, der afsoner en straf.

Konsekvensen heraf er, at varetægtsfængslede – ligesom andre personer – har ret til kontanthjælp efter bistandsloven efter de almindeligt gældende regler.

Ændringsforslaget tilsigter at genskabe den ordning for personer i kriminalforsorgens institutioner, der har været gældende indtil 1. juli 1987.

Dette vil kunne ske ved en ændring af Socialministeriets bekendtgørelse af 24. juni 1987 om kontanthjælp til særlige grupper, afsnit III.

Ændringen vil bestå i, at de regler, der gælder for personer, der afsoner en straf, også vil komme til at gælde for varetægtsfængslede.

Til nr. 3

Ændringsforslaget tilsigter en tydeliggørelse af udtrykket »eller lignende«, idet det udtrykkeligt fastslås, at der skal være tale om institutioner, som yder behandling, således som det er tilfældet på de egentlige sygehuse. Samme formulering findes allerede i den gældende lovs § 11, nr. 2, og afgrænsningen vil således allerede være kendt af de administrerende myndigheder.

Endvidere foreslås det, at der ikke skal ske fradrag i kontanthjælpen for stats- og kommunestøtten under højskoleophold.

Det følger af § 40, stk. 2, at der ikke kan ydes løbende kontanthjælp til personer, som er under uddannelse. Socialministeren har imidlertid ifølge samme bestemmelses 2. pkt. bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler for, i hvilke særlige tilfælde der kan ydes hjælp uanset bestemmelsens 1. pkt.

I henhold til den før 1. juli 1987 gældende tilsvarende bemyndigelse i § 38, stk. 2, 2. pkt., har Socialministeriet udstedt bekendtgørelse af 11. juni 1986 om uddannelsessøgendes ret til kontanthjælp efter bistandsloven i særlige tilfælde.

Retsstillingen er herefter, at kontanthjælpsmodtagere kan bevare retten til kontanthjælp under et højskoleophold under forudsætning af, at kontanthjælpsmodtageren er indstillet på at afbryde undervisningen for at udnytte et tilbud om arbejde.

På baggrund af afgørelser fra Den Sociale Ankestyrelse (gengivet i serien SM med løbenr. 0-56-84) er det i punkt 10 i Socialministeriets vejledning af 5. marts 1987 anført, at hvis der ydes kontanthjælp under et højskoleophold, skal der ske fradrag for den del af stats- og kommunestøtten til opholdet, der dækker udgifter, som også dækkes af kontanthjælpen.

Da jeg mener, at et højskoleophold kan virke befordrende for at komme ud af det passive kontanthjælpsystem, foreslås det i ændringsforslaget, at der ikke skal ske fradrag i kontanthjælpen fra stats- og kommunestøtten til højskoleopholdet, således at kontanthjælpsmodtagers økonomiske muligheder for at deltage i højskoleophold forbedres.

Kontanthjælpsmodtagere vil herefter have ret til at få løbende kontanthjælp udbetalt efter de almindeligt gældende regler uden fradrag for den støtte, som det offentlige i øvrigt yder til opholdet.

Til nr. 4

Ved ændringsforslaget udgår bestemmelsen om, at der ved skønsmæssig vurdering kan ske fradrag i grundydelsen ved sygehusophold af mere end 6 måneders varighed.

Til nr. 5

Ændringsforslaget skal ses som en konsekvens af, at forslagsstillerne ved vedtagelsen

af de retsbestemte ydelser forudsatte, at der ikke kunne foretages fradrag i grundydelsen for kost m.v. i disse situationer.

Jytte Andersen (S) Graversen (S) Sonja Mikkelsen (S) Jytte Hilden (S)

Erik B. Smith (S) nfmd. Taanquist (S) Agerschou (SF) Birthe Hansen (SF)

Karen Højte Jensen (KF) Lizzie Lichtenberg (KF) Merete Aarup (KF)

Helge Adam Møller (KF) Britta Schall Holberg (V) Henrik Toft (V)

Yvonne Herløv Andersen (CD) Pia Dahl (FP) Aase Olesen (RV) fmd.

Partierne KRF og FK havde ikke medlemmer i udvalget.

Et af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes besvarelse heraf

Spørgsmål:

Det bedes oplyst, om det vil være muligt at finde en lempelig aftrapningsordning af børnetillægget til børn, der er i stand til at forsørge sig selv.

Svar:

Om et barn har så store indtæger, at det er i stand til at forsørge sig selv, må, som det er anført i bemærkningerne til § 1, nr. 1, afhænge af en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

De retningslinjer for, hvornår et barn forsørger sig selv, som gælder med hensyn til forskudsvis udbetaling af bidrag, skal alene være vejledende.

I den konkrete vurdering kan der tages hensyn til særlige udgifter som følge af store forsørgerudgifter ved, at der er flere børn i familien, særlige boligudgifter eller andre særlige forhold, f.eks. udgifter til uddannelse (skolepenge).

Endvidere må der lægges vægt på, om der er

tale om indtægt fra en ganske kortvarig beskæftigelse af barnet.

Ved en fast aftrapningsregel, der kun gælder den del af et barns indtægt, der overstiger 3 × normalbidraget, dvs. med gældende sats 1.794 kr. månedlig, skal der ydes forældrene børnetillæg for børn, der tjener op til 2.990 kr. månedlig, hvis det drejer sig om det ældste barn, ellers 2.791 kr. månedlig.

Dette må sammenholdes med, at familier med børn, der ikke tjener noget, disponerer over 1.196 kr. for det ældste barn og 997 kr. for hvert af de øvrige børn.

Lader man aftrapningen begynde ved en lavere indtægt, kommer man imidlertid i strid med hovedprincippet i § 38, stk. 5, om, at børns indtægter ikke skal fratrækkes i den beregnede hjælp til familien.

Jeg mener, at man får mulighed for at skabe bedre balance mellem familier med og uden indtægter hos børnene gennem en fleksibel ordning, der ikke består i en fast aftrapning, -80 giver mulighed for at tage hensyn til forholdene i den enkelte familie.